

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

29. april 2009

Orientering om arkivtilgængelighed - beretning 13

Til Kulturudvalgets orientering fremsendes hermed Tilgængelighedsudvalgets beretning 13 om vurdering af praksis vedrørende tilgængelighed til arkivalier for perioden 1. januar – 31. december 2007.

Tilgængelighedsudvalget er nedsat i henhold til § 39 i arkivloven. På baggrund af en årlig rapport fra rigsarkivaren skal udvalget vurdere praksis på tilgængelighedsområdet og sikre, at den politiske intention om størst mulig åbenhed efterleves i forvaltningen af arkivloven. Det er blevet fast praksis, at kulturministeren orienterer Folketingets Kulturudvalg om Tilgængelighedsudvalgets årlige beretninger og om de foranstaltninger, som beretningen evt. måtte have givet anledning til.

Udvalgets beretning 13 og Kulturministeriets bemærkninger hertil
Kulturministeriets generelle indtryk af Tilgængelighedsudvalgets beretning 13 er, at varetagelsen af de offentlige arkivalier fortsat er inde i en god udvikling for så vidt angår afleveringspraksis, omfanget af fristforlængelser og behandlingen af dispensationsansøgninger.

Afleveringsefterslæb

Statens Arkiver har i løbet af 2007 endelig afviklet de sidste udestående for så vidt angår de statslige myndigheders afleveringsefterslæb på nær en enkelt aflevering fra Jernbanemuseet i Odense. Statens Arkiver forventer, at denne aflevering finder sted i første del af 2008.

Tilgængelighedsudvalget har tidligere udtalt kritik af Jernbanemuseet, men har nu taget til efterretning, at afleveringen endelig falder på plads.

Det fremgår endvidere, at Statens Arkiver har gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de statslige myndigheder, som har betydet, at der er dukket papirarkivalier op, som burde have været afleveret, da de er over 30 år gamle. Statens Arkiver har ikke nået at afslutte afleveringen af disse arkivalier fuldstændigt i løbet af 2007, men vil

afvikle den resterende del i den igangværende aktivitetsplanperiode. Udvalget har taget dette til efterretning.

Udvalget har desuden fundet det meget tilfredsstillende, at Statens Arkiver i 2007 har drøftet aflevering af arkivalier med Politiets Efterretningstjeneste. Med det nye magasinbyggeri på Kalvebod Brygge etableres der nu de nødvendige sikkerhedsmagasiner til opbevaring af sådanne arkivalier.

Fristforlængelser

Udvalget finder det positivt, at der ikke er sket nogen fristforlængelser, jf. arkivlovens § 27 i 2007.

Sagsbehandlingstider

Udvalget finder, at gennemsnittet af sagsbehandlingstiderne er tilfredsstillende. Udvalget har noteret sig, at der har været 2-3 langvarige overskridelser af sagsbehandlingstiden, hvor sagerne er behandlet uden høring af myndigheder. Alle sagerne har vedrørt arkivalier, som var udlånt til PET-kommissionen.

Udvalget finder det kritisabelt, at der i enkelte tilfælde er forekommet sagsbehandlingstider fra 3-14 måneders varighed hos Justitsministeriet, Statsministeriet, Forsvarsministeriet og Udlændingesservice. Udvalget vil derfor sætte fornyet fokus på området i de kommende beretninger.

Rigsarkivaren har anført, at der som resultat af lovændringen i 2006, er langt færre sager, som skal høres hos de enkelte myndigheder, men at de resterende sager i højere grad har været komplicerede, og det er således forklaringen på længere sagsbehandlingstider.

Kulturministeriet er enig i, at det er vigtigt for at sikre størst mulig åbenhed, at myndighederne overholder fristerne for sagsbehandlingstiden. Ministeriet noterer sig, at udvalget ønsker fornyet fokus på området. Kulturministeriet har endvidere fremsendt en kopi af udvalgets beretning til de pågældende myndigheder for at gøre dem opmærksom på udvalgets kritik.

Dispensationsansøgninger

Nedsættelsen af fristen for sager inden for strafferetsplejen, jf. § 24, har betydet, at en lang række ansøgninger ikke længere skal høres hos den pågældende myndighed.

I forbindelse med behandling af ansøgning om dispensation for adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, blev der i 2007 givet tilladelser i 2284 tilfælde og afslag i 76. Det giver en afslagsprocent på 3,3 %, hvilket er en svag stigning i sammenlignet med 2006. Udvalget bemærker, at det er beklageligt, at afslagsprocenten er steget, men konstaterer samtidig, at den efter en helhedsvurdering fortsat er lav.

Kulturministeriet finder det tilfredsstillende, at afslagsprocenten fortsat er lav, dvs. under 5 %, og et udsving i de enkelte år er uundgåelig med så relativt få afslag.

Arkivalier vedr. Holocaust og den tyske besættelse af Danmark

Der er ikke nævnt sager vedr. dette punkt i udvalgets beretning 13.

Arkivadgang i forbindelse med forskning i den kolde krigs historie

Statens Arkiver har oplyst, at der i løbet af 2007 har været drøftelser mellem en række myndigheder i forbindelse med oprettelsen af Center for Koldkrigsforskning. Drøftelserne har vedrørt spørgsmålet om, hvordan man skal forholde sig med hensyn til arkivadgang for medarbejdere ved centret, og om Statens på Arkiver vil kunne stille arkivalier til rådighed på baggrund af forvaltningslovens bestemmelser om videregivelse af oplysninger til anden myndighed.

Det er Statens Arkivers opfattelse, at de alene kan behandle spørgsmål om tilgængelighed efter arkivlovens bestemmelser, og at videregivelse af fortrolige oplysninger efter forvaltningsloven i givet fald må træffes af den afleverende myndighed. Arkivlovens bestemmelser har det grundlæggende princip, at alle stilles lige med hensyn til arkivadgang.

Drøftelserne var ikke tilendebragt ved udgangen af 2007.

Udvalget tager dette til efterretning og forventer, at emnet bliver fulgt op i den kommende rapport.

Ombudsmandssag om Bøgners private arkivalier

Ombudsmanden kom i slutningen af 2007 med sin endelige redegørelse i sagen om adgang til Bøgners private arkiv. Ombudsmandens opfattelse er, at arkivet i forbindelse med sagsbehandling i Ringkøbing Kommune har skiftet karakter fra private til offentlige arkivalier, således at arkivet er omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt. Statens Arkiver opfatter dette som et væsentligt brud på hidtidig praksis på privatarkivområdet, idet de indgåede aftaler om tilgængelighed med donator dermed kan gøres illusoriske.

Sagen har derfor rejst en række principielle spørgsmål, som udvalget vil følge udfaldet af i den kommende beretning.

Kulturministeriet kan tilføje, at overvejelserne i sagen har betydet, at ministeriet ændrede arkivlovens bestemmelser om private arkivalier i 2008. Formålet med lovændringen har været at sikre klar lovhjemmel, således at private arkivalier ikke kan ændre karakter og blive offentlige.

Kommunale arkivalier

Statens Arkiver har undersøgt kommunernes behandling af ansøgninger om dispensation for adgang til ikke umiddelbart tilgængelige kommunale arkivalier. For så vidt angår de kommuner, som har et egentligt kommunalt arkiv, har de i 2007 modtaget 373 ansøgninger om dispensation, som alle er blevet imødekommet på nær en, som har fået afslag. For så vidt angår de øvrige kommuner, der ikke har oprettet eget offentligt

arkiv, har de indberettet behandling af 70 sager, hvoraf ligeledes kun en ansøgning har resulteret i et afslag. Der er ikke registreret problemer med at overholde svarfristerne i kommunerne i disse sager.

Udvalget finder dette tilfredsstillende og ønsker løbende at blive orienteret om Statens Arkivers arbejde i det såkaldte K-udvalg (kommunalarkivsudvalg) og henstiller til, at K-udvalget så vidt muligt vejleder kommunerne i dispensationssager.

Kulturministeriet finder også kommunernes behandling af dispensationssager tilfredsstillende.

Med venlig hilsen

Carina Christensen